

Keuze van de redactie

Gegoten voor de eeuwigheid

Het enige etnografische museum in de wereld dat voorwerpen uit zowel Afrika, Amerika, Azië en Oceanië toont, bevindt zich in Antwerpen. Het bescheiden museum pakt elk jaar uit met sterke wetenschappelijke tentoonstellingen die over de hele wereld met aandacht en respect gevolgd worden. Ditmaal koos conservator Jan Van Alphen voor een presentatie van bronzen beelden uit Indië en de Himalaja uit Belgische en Nederlandse collecties. Collecties betekent hier zowel privé-kunstverzamelingen als musea. Een interessante confrontatie en een ode ook aan de privé-verzamelaar die dikwijls een deel van zijn collectie aan een museum schenkt, wat maar al te veel vergeten wordt. Conservator Jan Van Alphen vertelt: "Aanleiding voor de tentoonstelling was een schenking van de verzamelaar Esman. Hij gaf het museum zo'n 54 Tibeto-Chinese bronzen beelden waaronder enkele van zo'n topkwaliteit dat ik samen met de antiquair Marcel Nies besloot om ooit eens een tentoonstelling te maken over bronzen beelden die zowel uit de privé als uit onze musea komen." De tentoonstelling volgt een geografisch parcours langs India, Sri Lanka, Nepal en Tibet. De oudste beelden dateren uit de zesde eeuw en de jongste komen uit de achttiende eeuw. Ook het technische aspect komt uitvoerig aan bod op de expositie. De kunstenaars gebruikten hoofdzakelijk de methode van de 'verloren-was'. Men stak het originele wassen beeld in een omhulsel van klei. Nadien smolten de ambachtslui de was en in de plaats werd het brons gegoten. Het kunstwerk bleef op die wijze uniek. Soms werd het beeld ook gedreven of gehamerd in koperplaat, zilver of goud. Het minder bekende procédé van de kwikvergulding krijgt ook een plaats op deze mooie tentoonstelling. Met goudpoeder en kwik en een plaatselijke verhitting krijgt men een unieke egale vergulding.

Dat de gespecialiseerde ambachtslui er na vele jaren aan ten onder gingen belet Nepalese ambachtslui niet om er vandaag nog altijd mee door te gaan. 81 beelden illustreren de verschillende functies van de bronzen beelden. Grote bronzen beelden vervaardigden de kunstenaars in Zuid-Indië vanaf de zevende eeuw speciaal als processiebeelden. Ze worden bij religieuze feesten en rituelen in stoeten rondgedragen. Kleinere bronzen beelden vonden hun weg vaak naar huisschijnen. Het boeddhisme verspreidde zich over heel Azië en samen met de monniken gingen ook de draagbare bronzen beelden mee. De Indische voorbeelden werden in de nieuwe gebieden aanvankelijk gekopieerd, maar geleidelijk aan ontstonden eigen stijlen in het hele Indische cultuurgebied.

Bij de tentoonstelling hoort traditioneel een degelijke catalogus met bijdragen van onder andere Marcel Nies over de culturele betekenis van de beelden, van de Amerikaanse specialist Ian Alsop over de Nepalese kunst en van David Weldon over Tibet. De conservator nam het Indische gedeelte voor zijn rekening. Allemaal vermaarde specialisten die, zoals andere fans van deze unieke verzameling, hopen dat het bescheiden museum ooit eens kan uitbreiden om

de duizenden waardevolle stukken die nu in het depot staan de plaats te geven die ze verdienen. Het museum lonkt al lang naar het aanpalende Volkskundemuseum. Wanneer dit zou opgaan in het toekomstige Museum aan de Stroom zou dit de ideale uitbreiding zijn voor het Etnografisch Museum. Wordt vervolgd. (PW)

'Gegoten voor de eeuwigheid', nog tot 26 juni 2005 in het Etnografisch Museum, Suikerrui 19, 2000 Antwerpen, open dinsdag-zondag van 10 tot 17 uur, gesloten op maandag, tel. 03 220 86 00, http://www.antwerpen.be/cultuur/etnografisch_museum.

links: Boeddha Vojrasono

Tibet, ca. twaalfde eeuw

Koperlegering, 28,7 x 32,3 x 14,5

Privécollectie, Nederland

onder: Shiva als Chondrashekhara, 'gekroond met de maan'

Indië, Tamil Nadu, Cholo-periode, twaalfde eeuw

Brons, 48 x 20 x 17

Collectie Etnografisch Museum, Antwerpen

Magritte en de fotografie

Wie dacht dat het werk van René Magritte voor hem of haar geen geheimen meer kent, moeten wij nu ontgoochelen of juist gelukkig maken. Bozar, niets anders dan dat Paleis voor Schone Kunsten te Brussel waar Magritte, bij leven en postuum, al zo vaak tentoont stelde, brengt een selectie van ruim driehonderd foto's van en rond Magritte. Curator is Patrick Roegiers die over fotografie publiceerde, zijn gevoelens over België te boek stelde (*Le Mal du Pays*) en naar eigen zeggen gek is van het werk van René Magritte. Voor het eerst worden de foto's die Magritte en zijn vrienden ensceneerden niet als een amusant aanhangsel van zijn overige werk beschouwd. Roegiers focust bewust op dit deel van zijn productie en maakt zich sterk dat hij de intenties van de kunstenaar kan blootleggen. De houding van Magritte ten opzichte van fotografie baadt in dubbelzinnigheid en is verre van onschuldig. Magritte dolt graag met het beeld op het doek, in het hokje van de fotoautomaat (een nieuwigheid in het interbellum die hij naar zijn hand zet!), in huis of in de natuur met de surrealistische vrienden. Wanneer anderen hem fotograferen is het dikwijls de vraag of hij niet een rolletje speelt, vaker wel dan niet. Typerend is op dat gebied de prachtige reeks die Duane Michals halfweg de jaren zestig maakte en die in één zaal is samengebracht. Kunstenaar en werk vallen volledig samen, haast te goed. Vanwege Magritte is het acteerwerk van de bovenste plank, of toch niet? De tentoonstelling biedt ons alvast de kans Magritte recht in de ogen te kijken, behalve wanneer hij ze sluit zoals het op meerdere foto's het geval is.

Magritte heeft tijdens de laatste jaren van zijn leven ook de achtmillimeter filmcamera gehanteerd. De filmpjes werden op initiatief van de VRT (toen nog BRTN) vakkundig gerestaureerd en digitaal opgeslagen. Elf van de filmpjes en een montage uit de overige worden in de diverse tentoonstellingsruimten geprojecteerd, op die wijze dat van de ene zaal naar de andere meerdere filmbeelden tegelijk zichtbaar zijn. Schilderijen van Magritte zijn op de tentoonstelling haast volledig afwezig, zijn beeldenarsenaal daarentegen niet.

Het is ook uitkijken naar het begeleidende boek *Magritte en de Fotografie* van Patrick Roegiers (verschijnt ook in het Nederlands). Zijn conclusie over Magritte: 'Un génie très belge. (RS)

'René Magritte en de fotografie', van 23 februari tot 15 mei 2005, Paleis voor Schone Kunsten, Koningsstraat 10, 1000 Brussel, dinsdag-zondag van 10 tot 18 uur, donderdag van 10 tot 21 uur, maandag enkel voor groepen, tel. 02 507 82 00, www.bozar.be.

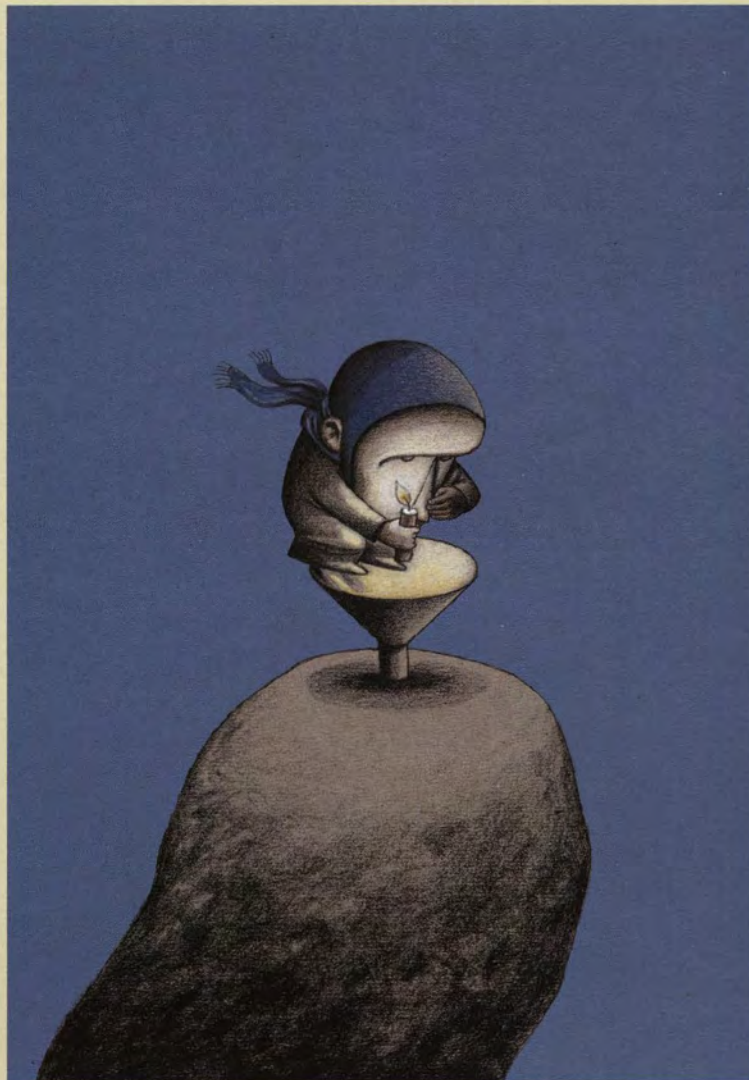

In de wolken

De dienst Cultuur van de Provincie West-Vlaanderen bestaat vijftig jaar. Opener van het feestjaar is de tentoonstelling *In de wolken*, met tekeningen van twaalf West-Vlaamse illustratoren van kinderen jeugdboeken.

Vlaanderen heeft een schat aan illustratoren. Onze prentenboeken hebben een kwaliteit waar buitenlandse uitgevers alleen maar kunnen van dromen. Niet voor niets winnen ze vaak gerenommeerde internationale prijzen. *In de wolken* getuigt van die kwaliteit en van de enorme diversiteit. Carll Cneut, die met *Mijnheer Ferdinand* en *Het ongelooflijke liefdesverhaal van heer Morfhoge* ogen gooide, heeft als geen ander het vermogen om in sobere vormen een brede waaier van gevoelens te leggen. Samen met Carll Cneut is Klaas Verplancke één van de bekendste en meest gevraagde illustratoren. Het werk van Verplancke weerspiegelt vakmanschap en een bonte persoonlijkheid. Zijn vorm- en techniekbeheersing zijn fenomenaal, zijn inspiratie is bodemloos. De tentoonstelling toont onder meer zijn *Wortels* en *Ozewiezewoze*, het liederenboek dat werd bekroond met de Bologna Ragazzi Award (zeg maar: de Nobelprijs voor kinderboekillustraties).

In de wolken laat ook kennismaken met jonger talent, zoals Pieter Gaudesaboos. Met hem kreeg het Vlaamse prentenboekenland er een opmerkelijke vormgever bij. *Roodlapje* uit 2004 is er een schitterende illustratie van.

En vergeten we vooral de vrouwen niet: schrijver-illustrator Gerda Dendooven, winnares van de Gouden Uil voor *Luna van de boom*, Goele Dewanckel, Isabelle Vandenabeele... Dat alleen West-Vlamingen aanbod komen, is logisch voor dit provinciaal initiatief. Het provinciebestuur mag trouwens in de wolken zijn. Niet minder dan zeven kunstenaars die in het Brugse Provinciaal Hof vertegenwoordigd zijn, werden ook geselecteerd voor de tentoonstelling die het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur samenstelde. Ze is bedoeld om onze illustratoren in het buitenland te promoten. Voor ze op reis gaat, is deze tentoonstelling vanaf 22 april 2005 opgesteld in de vernieuwde Centrale openbare Bibliotheek van Antwerpen. (MV)

'In de wolken', nog tot 16 maart 2005 in het Provinciaal Hof, Markt 3 te 8000 Brugge, elke dag open van 10 tot 17 uur. Informatie over de tentoonstelling van het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur: www.villakakelbont.be.

Klaas Verplancke
links: 'Ozewiezewoze'
boven: 'Wortels'